

ՀՀ ԳԱԱ ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՇՎԵՏՈՒ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԺՈՂՈՎՐ

Ապրիլի 3-ին կայացավ ՀՀ ԳԱԱ տարեկան հաշվետու ընդհանուր ժողովը: Ժողովը մեկնարկեց նախօրեին՝ ակադեմիայի գիտական բաժանմունքներում, ուր լսվեցին բաժանմունքների գործունեության արդյունքները, տեղի ունեցան լուրջ և շահագրգիռ քննարկումներ: Բաժանմունքներում լսվեցին բազմաթիվ գիտական զեկուցումներ: Նշենք, որ զեկուցումների հեղինակները ոչ միայն ակադեմիայի գիտնականներն էին, այլ նաև ՀՀ ԳԱԱ արտասահմանյան անդամները: Տարեկան ընդհանուր ժողովին ներկա էին Հայաստանի Հանրապետության նախագահ Սերժ Սարգսյանը, նախարարներ, Ազգային ժողովի պատգամավորներ, բարձրագույն ուսումնական հաստատությունների ղեկավարներ, ԳԱԱ արտասահմանյան անդամներ, հյուրեր:

Բացելով ժողովը, ԳԱԱ նախագահ, ակադեմիկոս Ռադիկ Մարտիրոսյանը խնդրեց ժողովի մասնակիցներին մեկ րոպե լռությամբ հարգել հաշվետու տարում կյանքից հեռացած ԳԱԱ ակադեմիկոսների և թղթակից անդամների հիշատակը:

Այնուհետև ՀՀ ԳԱԱ գիտական գործունեության հիմնական արդյունքների մասին հաշվետու զեկուցումով հանդես եկավ ՀՀ ԳԱԱ նախագահ, ակադեմիկոս Ռադիկ Մարտիրոսյանը:

2014 թ. Գիտությունների ակադեմիայի կյանքում անցկացվեց հիշարժան երկու միջոցառում՝ երրորդ անգամ հանձնվեցին Վ. Համբարձումյանի անվան միջազգային մրցանակներ, և տեղի ունեցան ակադեմիայի նոր անդամների ընտրություններ: Վ. Համբարձումյանի անվան միջազգային մրցանակի փորձագիտական հանձնաժողովը, որը նորացվել էր ընդհանուր թվաքանակի մեկ երրորդի չափով, քննարկեց ներկայացված 7 աշխատանքները և որոշեց 2014 թ. մրցանակը շնորհել երկու աշխատանքի. առաջինը՝ միջազգային ճանաչում ունեցող պրոֆեսոր Ֆելիքս Ահարոնյանի՝ ռեյատիվիստական աստղաֆիզիկայի բնագավառում աշխատանքին, երկրորդը՝ Ռուսաստանի Դաշնության հատուկ աստղաֆիզիկական աստղադիտարանի պրոֆեսոր Իգոր Կարաչենցևի և ամերիկյան աստղագետ Բրենթ Թալլիի գիտական հետազոտությունների աշխատանքներին: Իգոր Կարաչենցևը նախորդ դարի 70-ական թվականներին Բյուրականի աստղադիտարանում աշխատել և ուսանել է Վ. Համբարձումյանի ղեկավարությամբ:

Ըստ Գիտությունների ակադեմիայի կանոնադրության՝ յուրաքանչյուր 3 տարին մեկ տեղի են ունենում նոր անդամների՝ ակադեմիկոսների և թղթակից անդամների ընտրություններ: Ընտրություններն, իրավամբ, մեծ իրադարձություն են ոչ միայն ա-

կադեմիայի, այլև հանրապետության գիտական հանրության կյանքում: Հայտարարված ընդհանուր 27 թափուր տեղերից 11-ը հատկացված էր ակադեմիկոսներին, 16-ը՝ թղթակից անդամներին: Ընդհանուր մրցույթին մասնակցել է 61 գիտաշխատող, այսինքն՝ յուրաքանչյուր տեղի համար մոտ 2,3 մասնակից:

Ակադեմիայի ընտրություններն անցան կազմակերպված, բարձր մակարդակով: Արդյունքում ընտրվեցին 9 ակադեմիկոս և 13 թղթակից անդամ: Ընտրված բոլոր գիտնականներն ունեն բարձր գիտական մակարդակ, նրանց գիտական աշխատանքներն ընդունված են միջազգային գիտական հանրության կողմից: Վերջին ընտրությունների առանձնահատկություններից էր և այն, որ դրանց մասնակցածների մեջ շատ էին գիտական կազմակերպությունների տնօրենները: Այս հանգամանքը բացատրվում է նրանով, որ 2007–2009 թթ. իրականացված տնօրենների սերնդափոխությունը լավ էր կազմակերպված, որ նոր տնօրենները ոչ միայն լավ գիտական կադրեր են, այլև գիտության հմուտ կազմակերպիչներ:

2014 թ. ակադեմիայի գիտահետազոտական ինստիտուտներում և կենտրոններում շարունակվել են հիմնարար և կիրառական բնույթի գիտական մշակումները, պահպանվել է բարձր մակարդակի գիտական արդյունքների ստացման ավանդույթը: Դրա վկայությունն են արտերկրում տպագրած աշխատանքները: Արտասահմանյան հեղինակավոր գիտական պարբերականներում հրատարակվել է 782 հոդված, 18 մենագրություն, ինչպես նաև կատարվել են աշխատանքներ միջազգային 90 ծրագրով: Գիտական ձեռքբերումների մասին առավել մանրամասն կարող էք ծանոթանալ Ձեզ բաժանված տարեկան ամփոփ հաշվետվությունից:

Այնուհետև Ռ. Մարտիրոսյանը անդրադարձավ ֆիզիկամաթեմատիկական, քիմիական և երկրի մասին, բնական գիտությունների, հայագիտության և հասարակական գիտությունների բնագավառներին: Մասնավորապես վերջինիս մասին նշեց, որ ուսումնասիրվել են Հայոց ցեղասպանության հետևանքների հաղթահարման հիմնախնդիրները ու պատմափրավական հիմնավորումները: Փորձ է կատարվել պատմական փաստերը համադրելով միջազգային իրավական նորմերի և սկզբունքների հետ՝ վեր հանել Հայոց ցեղասպանության հետևանքների հաղթահարման հիմնախնդիրներն ու նախանշել դրանց հաղթահարման պատմափրավական խնդիրներն ու հնարավորությունները (Պատմության ինստիտուտ):

Ռ. Սաֆրաստյանի կողմից հրատարակվել է «Թուրքիայի Հանրապետության պատմություն» բուհական դասագիրքը (Արևելագիտության ինստիտուտ):

Հայոց ցեղասպանության թանգարան-ինստիտուտը կազմակերպել է «Առաջին համաշխարհային պատերազմի կովկասյան ճակատը. ցեղասպանություն, փախստականներ և մարդասիրական օգնություն» խորագրով միջազգային գիտաժողով, որին մասնակցել են առաջատար շատ մասնագետներ բազմաթիվ երկրներից: Ցե-

դասապանություն թանգարան-ինստիտուտը Հայոց ցեղասպանության 100-ամյա տարելիցին նվիրված մի շարք ցուցադրումներ և միջոցառումներ է կազմակերպել:

Լեզվի ինստիտուտում առաջարկվել է բարբառ իրողության ըմբռնման և բնորոշման նոր հայեցակետ:

Հրատարակվել են ՅՈՒ. Սուվարյանի «Տնտեսություն, գիտություն, կրթություն», Ռ. Սարինյանի «Ուրվագիծ հայ տնտեսագիտական մտքի պատմության» (1-ին և 2-րդ - մասեր) գրքերը:

Փիլիսոփայության, սոցիոլոգիայի և իրավագիտության ինստիտուտում գիտական վերլուծության են ենթարկվել հանրապետությունում առկա հանրային միգրացիոն գործընթացների ամփոփ պատկերը և եվրասիական մաքսային միությանը անդամակցելու պայմաններում հնարավոր զարգացումների ու հեռանկարների ուրվագիծը:

Ապա խոսեց կիրառական մշակումների որոշ արդյունքների մասին: 2014 թ. ԳԱԱ միջազգային գործունեությունը, – շարունակեց ԳԱԱ նախագահը, նպատակաուղղված է եղել ապահովելու համակարգի աշխատողների առավել ակտիվ մասնակցությունը միջազգային գիտական դրամաշնորհային ծրագրերին և միջոցառումներին, ինչպես նաև հաստատելու նոր գիտատեխնիկական կապեր տարբեր գիտական կենտրոնների հետ: Վերջին տարիներին ակտիվացել է համագործակցությունը Ռուսաստանի, Բելառուսի և Եվրոպական Միության գիտատեխնիկական կենտրոնների հետ:

2013 թ. հաստատվել է մինչև 2020 թ. հայ-ռուսական միջկառավարական տնտեսական համագործակցության 2014–2017 թթ. ժամանակահատվածի համար նախատեսված միջակադեմիական համագործակցության գիտական 23 թեմա, որոնք առաջարկել են ռուսական կողմի գիտական կենտրոնները: 2014 թ. Բյուրականի աստղադիտարանի և «Ռուսկոսմոս»-ի հետ կնքված պայմանագրով նախատեսված տիեզերական մոնիտորների կայանը սկսել է իր աշխատանքները, որին պայմանագրային հիմունքներով առաջին փուլում մասնակցում է Բյուրականի մոտ 10 գիտաշխատող:

Կայանում տեղադրվել է ժամանակակից անհրաժեշտ սարքավորում: Պայմանագրով նախատեսված հաջորդ փուլում նախատեսված է ռուսական կողմի ֆինանսական միջոցներով ձեռք բերել տարբեր սպեկտրայլ տիրույթների ժամանակակից ընդունիչ համակարգեր, որոնք կօգտագործվեն աստղաֆիզիկական հետազոտություններում Բյուրականի 2,6 մետրանոց դիտակի օգնությամբ: 2014 թ. ավարտվել են Բելառուսի ԳԱ-ի հետ Սևանում համատեղ գիտատեխնիկական կենտրոնի ստեղծման կազմակերպչական աշխատանքները: Բելառուսի կառավարության որոշմամբ կենտրոնի գիտատեխնիկական վերազինման համար միանվագ կտրամադրվի 460 հազար ԱՄՆ դոլար, իսկ գիտական գործունեության համար ամեն տարի 40 հազար ԱՄՆ դոլար:

Վերջին տարիներին անհամեմատ ակտիվացել է ՀՀ ԳԱԱ կառույցների համագործակցությունը ԵՄ գիտական կենտրոնների հետ:

Ընդհանուր առմամբ 2007–2014 թթ. ընթացքում արդեն ավարտված ԵՄ 7ԾԾ-ի 487 տարբեր մրցույթներին ներկայացվել է ՀՀ 227 կազմակերպության մասնակցությամբ 199 իրավունակ նախագիծ, որոնցից 43-ը հավանության են արժանացել և ստացել մոտ 3,08 միլիոն եվրո ընդհանուր ֆինանսավորում: ԳԱԱ կազմակերպությունները մասնակցել են 24 նախագծի և ստացել 2,12 մլն եվրո դրամաշնորհ: Մարի Կյուրի ենթածրագրի շրջանակներում հավանության է արժանացել գիտնականների փոխանակման ցանցային և անհատական դրամաշնորհային 13 նախագիծ՝ 430000 եվրո ընդհանուր գումարով:

2014 թ. մեկնարկած H2020 ծրագրի առաջին մրցույթներում հավանության է արժանացել ՀՀ կազմակերպությունների մասնակցությամբ 5 նախագիծ՝ մոտ 0,5 մլն եվրո ընդհանուր ֆինանսավորմամբ: ԳԱԱ կազմակերպություններից մրցույթներին մասնակցել են ԳԱԱ նախագահությունը, ֆիզիկական հետազոտությունների ինստիտուտը, Ինֆորմատիկայի և ավտոմատացման պրոբլեմների ինստիտուտը, Էկոլոգանոոսֆերային հետազոտությունների կենտրոնը, Մեխանիկայի ինստիտուտը, «Հայկենսատեխնոլոգիա» գիտաարտադրական կենտրոնը, Կենդանաբանության և հիդրոէկոլոգիայի կենտրոնը: Հավանության արժանացած նախագծերի շարքում է ԳԱԱ նախագահության մասնակցությամբ «Սնծովյան հորիզոն» նախագիծը, որին մասնակցում են ԵՄ-անդամ և տարածաշրջանային 16 երկրների կազմակերպություններ:

2014 թ. ավարտվել են Ինֆորմատիկայի և ավտոմատացման պրոբլեմների ինստիտուտի, Ֆիզիկական հետազոտությունների ինստիտուտի և Էկոլոգանոոսֆերային հետազոտությունների կենտրոնի մասնակցությամբ 7ԾԾ-ի 3 խոշոր նախագծեր՝ մոտ 700 հազար եվրո ընդհանուր ֆինանսավորմամբ:

Մասնավորապես, ՖՀԻ-ը մասնակցել է 8 նոր նախագծերի առաջարկների, որոնցից 6-ը հավանության են արժանացել: Ավելի քան 40 համատեղ հոդված է տպագրվել արտասահմանյան բարձր վարկանիշ ունեցող ամսագրերում: Կարևոր է նաև, որ եվրոպական փորձագետների մասնակցությամբ մշակվել է ինստիտուտի հեռանկարային զարգացման 2014–2020 թթ. պլանը:

Եվրոպական նախագծերում մասնակցության արդյունքում էկոկենտրոնը նշանակալիորեն հզորացրել է իր կարողությունները: Էկոկենտրոնում ստեղծվել է Հայաստանում նախադեպը չունեցող տարածական տեղեկատվության պահպանման և կառավարման միջազգայնորեն ստանդարտավորված և տեխնոլոգիապես կատարելագործված համակարգ՝ Երկրի գնման համաշխարհային խմբի գեոպորտալում՝ GEOSS-ում: Վերջինիս արդյունքում, Էկոկենտրոնի նախաձեռնությամբ, 2014 թ. նո-

յեմբերին Հայաստանը պաշտոնապես դարձել է Երկրի Զննման Խումբ (GEO) համաշխարհային նախաձեռնության 94-րդ անդամը:

Միջազգային համագործակցության խթանմանն ուղղված նախագծերին ակտիվորեն մասնակցում է նաև ՀՀ ԳԱԱ նախագահությունը:

Հաշվետու տարում ավանդական ակտիվ համագործակցություն է ծավալվել ԳԱԱ արտասահմանյան անդամների և համակարգի հետազոտական կենտրոնների գիտաշխատողների միջև: 2014 թ. ներկայացված 100 թեկնածուներից ԳԱԱ արտասահմանյան անդամ են ընտրվել 17-ը:

Արտասահմանյան անդամների կողմից ներկայացված համագործակցության առաջարկները, ԳԱԱ համակարգի և ՀՀ գիտակրթական այլ կազմակերպությունների հետ ձեռք բերված նախնական պայմանավորվածություններն ընդգրկում են մի շարք կարևոր ուղղություններ՝ համատեղ հետազոտությունների իրականացում և հետազոտական նոր ծրագրերի մշակում, մասնագետների պատրաստում և վերապատրաստում, արտասահմանյան գիտական կենտրոնների և ԳԱԱ համակարգի կազմակերպությունների հետ համագործակցության պայմանագրերի և համաձայնագրերի կնքում, համատեղ աշխատությունների պատրաստում, մասնակցություն Հայաստանում կազմակերպվող գիտակրթական և գիտակազմակերպական միջոցառումներին, համատեղ գիտաժողովների կազմակերպում:

Այլազգի գիտնականներից հատուկ ցանկանում են ընդգծել Հարավային Կորեայի Սոգանգ համալսարանի պրոֆեսոր Կիյ Ջին Լիի շնորհակալ աշխատանքը՝ ռադիոէլեկտրոնիկայի բնագավառում երիտասարդ կադրերի պատրաստման գործում: Նրա համագործակցությունը ԳԱԱ ռադիոֆիզիկայի և էլեկտրոնիկայի ինստիտուտի և ԵՊՀ ռադիոֆիզիկայի ֆակուլտետի հետ սկսվել է հեռավոր 1991 թվականին: Մեզ համար դժվար տարիներին նա մեր երիտասարդների համար ստեղծել է նոր աշխատանքային պայմաններ և ղեկավարել գիտական հետազոտությունները: Անցած տարիների ընթացքում պատրաստել է 9 գիտության թեկնածու և մեկ գիտությունների դոկտոր: Պրոֆեսոր Կիյ Ջին Լին համահեղինակ է մեր երիտասարդ գիտնականների հետ տպագրված հարյուրից ավելի աշխատանքների:

Համագործակցության ծրագրերում կարևոր տեղ է գրավում համատեղ գիտական մշակումների իրականացումը և արդյունքների տպագրությունն արտասահմանյան հեղինակավոր գիտական պարբերականներում: Համագործակցության և Հայաստանի գիտությանը օգտակար լինելու հրաշալի օրինակները շատ-շատ են: Հատկապես հիշատակության են արժանի Ս. Ադյանը, Հ. Շահգեղյանը, Ս. Ադայանը, Ա. Ապպկարյանը, Յու. Հարությունյանը շատ ուրիշների արդյունավետ համագործակցությունը Հայաստանի գիտնականների հետ:

Գիտական կապերի և համագործակցության սերտացման շնորհիվ կիրառական բնույթի հետազոտություններում օգտագործվում են նաև արտասահմանյան անդամ-

ների լաբորատորիաների ժամանակակից սարքավորումները և հնարավորությունները՝ միջազգային չափանիշներին համապատասխան հետազոտություններ կատարելու համար, ինչը խրախուսելի է, քանի որ մեր ունեցած սարքավորումներով շատ դեպքերում հնարավոր չէ ժամանակակից բարձր մակարդակի հետազոտություններ կատարել: Նման հետազոտությունների արդյունքների տպագրումը և զեկուցումները գիտաժողովներում նպաստում են Հայաստանի գիտության միջազգային վարկանիշի բարձրացմանը:

Արտասահմանյան անդամներն ակտիվորեն մասնակցել են ՀՀ-ում կազմակերպվող գիտական միջոցառումներին: Նրանց շնորհիվ ավելացել է նաև միջազգային ճանաչում ունեցող գիտնականների մասնակցությունը Հայաստանում կազմակերպվող միջազգային գիտաժողովներին:

Խոսելով գիտական կադրերի մասին, ասաց. 2015 թ. հունվարի 1-ի դրությամբ ԳԱԱ համակարգում ընդգրկված են 62 ակադեմիկոսներ և 61 թղթակից անդամներ: Հունվարի 1-ի դրությամբ ԳԱԱ-ի աշխատողների ընդհանուր թիվը 4027 է, որոնցից 2450 գիտական աշխատողներ են, 327-ը՝ գիտության դոկտորներ, 1085-ը՝ գիտության թեկնածուներ, 1038-ը՝ գիտական աշխատողներ առանց գիտական աստիճանի:

Հաշվետու տարում ԳԱԱ համակարգում աշխատանքի է ընդունվել 159 երիտասարդ մասնագետներ, որոնցից 43-ը նույն տարվա շրջանավարտ են: Ինստիտուտների աշխատողներից 7-ը պաշտպանել են դոկտորական, 59-ը թեկնածուական ատենախոսություններ: Համակարգի և այլ կազմակերպությունների համար երիտասարդ կադրեր է պատրաստում ԳԱԱ գիտակրթական միջազգային կենտրոնը, որն իրականացնում է կրթական ծրագրեր ասպիրանտական և մագիստրոսական մակարդակով: Ի տարբերություն բուհերում իրականացվող նույնատիպ ծրագրերի, կենտրոնում դրանք իրականացվում են գիտական կառույցներում, որը մեծ առավելություն է բուհական ոչ հարուստ գիտական լաբորատորիաների և ամբիոնների հանդեպ:

Արժանի է նշել հեռավար ուսուցման ծրագիրը, որին այժմ մասնակցում է 700-ից ավել ցանկացող: Գիտական կադրերի պատրաստման և գիտական հետազոտությունների ակտիվացման գործում կարևորվում է ԳԱԱ և գիտական այլ կազմակերպությունների, բուհերի համատեղ գիտակրթական լաբորատորիաների և ամբիոնների ստեղծումը:

2014 թ. բազային, թեմատիկ, նպատակային և այլ ծրագրերով գիտական հետազոտությունների իրականացման և դրանց աջակցության համար համակարգի ստորաբաժանումները պետական բյուջեից ստացել են 6248957,4 դրամ ֆինանսավորում: Պետական բյուջեից աշխատավարձի ընդհանուր ֆոնդը կազմել է 5,4 միլիարդ դրամ, որն ամբողջ ֆինանսավորման 75 %-ն է: Համակարգի աշխատողների ամսական մի-

ջին աշխատավարձը մեկ մարդու հաշվով, առանց արտաբյուջետային միջոցների, կազմել է 104 հազար դրամ:

Կրթական ծառայություններ մատուցելու արտաբյուջետային բավականին մեծ ծավալի աշխատանքներ է իրականացնում գիտակրթական կենտրոնը, մեծածավալ ծառայություններ է մատուցում Փորձաքննությունների ազգային բյուրոն: Այստեղ ուշադրություն պետք է դարձնել մատուցվող ծառայության որակի վրա, որպեսզի բողոքներ ընդհանրապես չլինեն:

Արտաբյուջետային միջոցների նոր աղբյուր կարող է հանդիսանալ փոքրածավալ արտադրությունների կազմակերպումը: Այս ուղղությամբ որոշակի աշխատանքներ են իրագործվել «Հայկենսատեխնոլոգիայի» գիտաարտադրական կենտրոնում, Նուրբ օրգանական քիմիայի և դեղագործության կենտրոնում: Այսպիսի հնարավորություններ ունեն Ռադիոֆիզիկայի և էլեկտրոնիկայի, Հիդրոպոնիկայի, Անօրգանական քիմիայի ինստիտուտները և ուրիշները:

Արտաբյուջետային միջոցները զգալի կավելանան, եթե առաջիկա տարիներին մի շարք ինստիտուտների ինֆրակառուցվածքը համալրվի նորագույն տեխնիկական միջոցներով և նյութերով: Այս մասին շատ է խոսվել վերջին տարիներին, միաժամանակ նշվել է, որ եթե այդ ուղղությամբ էական դրական տեղաշարժեր իրականացվեն, ապա կնվազեն ոչ միայն կիրառական աշխատանքների ծավալները, այլև կնվազեն հիմնարար բնույթի գիտական արդյունքները, ինչն անվերապահորեն կազդի տարածաշրջանում առաջատարի մեր վարկանիշի վրա:

Հաշվետու տարում սոցիալական հարցերը հնարավորության սահմաններում եղել են ԳԱԱ ուշադրության կենտրոնում:

2015 թ. համակարգում աշխատող գիտության թեկնածուների և դոկտորների աշխատավարձը բարձրացել է գիտական աստիճանների համար տրվող հավելավճարը կրկնապատկելու շնորհիվ: Ցանկանում եմ նշել, որ գիտական աստիճանների համար տրվող հավելավճարը գործում է 2010 թվականից, երբ պարոն Սերժ Սարգսյանը հանրապետության վարչապետն էր: Վերջին անգամ նորից նրա նախաձեռնությամբ այդպիսի հավելավճար կստանան ԳԱԱ անդամները:

Համակարգի աշխատողների համար սոցիալական մեծ աջակցություն է «սոցիալական փաթեթի» տրամադրումը, որն իրականացվեց նախագահ Սերժ Սարգսյանի օգնությամբ:

Սոցիալական բնույթի բազմակողմանի գործունեություն է ծավալել ակադեմիայի «Գիտության զարգացման հիմնադրամը»: Այս խողովակով համակարգի կազմակերպությունների 30 աշխատակից ստացել են 4,5 միլիոն դրամի նյութական օգնություն: Սոցիալական դժվար լուծելի խնդիրներից է բնակարանային պրոբլեմը, որն ավելի խոցելի է հատկապես երիտասարդների դեպքում: Հիպոթեքային հիմունքներով կառուցվող 200 բնակարանանոց շենքի կառուցումը վերջապես կավարտվի այս տարի:

Շուտով կսկսվի նոր 165 բնակարանանոց շենքի շինարարությունը, որի համար անհրաժեշտ հողատարածքն, առանց որևէ փոխհատուցման, տրամադրել է Ինֆորմատիկայի և ավտոմատացման պրոբլեմների ինստիտուտը:

Սոցիալական բնույթի խնդիրներից առաջնահերթը, թերևս, աշխատանքային պայմանների բարելավումն է: Դժվարություններ կան համակարգի ջեռուցման հարցում: Շատ կարևոր հարց է համակարգի անշարժ գույքի՝ «շենք-շինությունների» շահագործման և պահպանման ծախսերը: Ամբողջ անշարժ գույքն այժմ գտնվում է Պետական գույքի վարչության հաշվեկշռում: Սակայն նշված ծախսերի համար ոչ մի դրամ որևէ տեղից չի հատկացվում: Աշխատանքային պայմանների բարելավման լավագույն օրինակ է Բյուրականի աստղադիտարանի երկու խոշոր դիտակների արդիականացման ծրագիրը: Այն ամբողջությամբ ավարտվել է այս տարվա սկզբին և կատարվում են փորձնական դիտումներ: Այժմ Բյուրականի 2,6 մետրանոց դիտակը պետք է մտցնել միջազգային ծրագրեր՝ ապահովելով Աստղադիտարանի մասնակցությունն այդ ծրագրերին:

Հարգելի ներկաներ, պարզ է որ համակարգի բոլոր կառույցների ձեռքբերումներին և բացթողումներին մեկ զեկուցման մեջ անդրադառնալ հնարավոր չէ:

Կարծում եմ, Ձեր ելույթներում կնշեք և կխոսեք մեր առաջնահերթ անելիքների մասին, որը կնպաստի գիտելիքահենք տնտեսության և հասարակության զարգացմանը մեր երկրում:

2014 թ. ՀՀ ԳԱԱ գիտակազմակերպական գործունեության մասին զեկուցեց ԳԱԱ ակադեմիկոս-քարտուղար, ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ Հրանտ Մաթևոսյանը: Ավարտելով զեկուցումը, Հրանտ Մաթևոսյանը կարևոր համարեց խոսել երկու կարևոր խնդրի մասին:

«Գիտության բազային ֆինանսավորումն իրականացվում է գիտական կազմակերպությունների ընդհանուր գործունեությունն ապահովելու համար, թեմատիկը՝ գերակա ուղղությունների նպատակով: Այդ երկուսը ձևավորվում են ներքնից վերև սկզբունքով, այսինքն՝ հետազոտողը ներկայացնում է աշխատանքը, դա անցնում է փորձաքննությունը և, հավանության արժանանալուց հետո, ֆինանսավորվում: Նպատակային ֆինանսավորումը ևս նույն սկզբունքով՝ ներքնից վերև: Մինչդեռ, թվում է, թե ճիշտ հակառակը պետք է լիներ, որովհետև սա պետք է ձևավորվի որպես պետական պատվեր՝ ելնելով պետության շահերից: Կառավարությունը պետք է բարձրացնի այն խնդիրները, որոնք պահանջված են տնտեսության մի շարք ոլորտներում և պատվեր իջեցնի»:

Ակադեմիկոս-քարտուղարը բարձրացրեց մեկ այլ հարց ևս. «Վաղուց հասունացել է ակադեմիայի կազմում ինովացիոն ծրագրերի առևտրայնացման հարցով զբաղվող մարմին ունենալու հարցը: Դա նաև կօգնի ավելի ճիշտ ներկայացնելու ինովացիոն ծրագրերը: Իսկ դրանից, հավատացած եմ, մեծ բան է կախված»:

Զեկուցումներից հետո կայացավ ՀՀ ԳԱԱ 2014 թ. գործունեության արդյունքների շահագրգիռ քննարկում: Ելույթ ունեցան ՀՀ ԳԱԱ հնագիտության և ազգագրության ինստիտուտի տնօրեն, ԳԱԱ թղթակից անդամ Պավել Ավետիսյանը, Ռուսաստանի Դաշնության ԳԱ ակադեմիկոս, ՀՀ ԳԱԱ արտասահմանյան անդամ Ալեքսանդր Չուբարյանը, Մնջոյանի անվան նուրբ օրգանական քիմիայի ինստիտուտի տնօրեն, ԳԱԱ թղթակից անդամ Վիգեն Թովուզյանը, Հայկական Հանրագիտարանի գլխավոր խմբագիր Հովհաննես Այվազյանը, ԳԱԱ կենդանաբանության և հիդրոէկոլոգիայի գիտական կենտրոնի տնօրեն Բարդուխ Գաբրիելյանը, Ինֆորմատիկայի և ավտոմատացման պրոբլեմների ինստիտուտի տնօրեն Վլադիմիր Սահակյանը, ռադիոֆիզիկայի և էլեկտրոնիկայի ինստիտուտի գիտաշխատող Ռոբերտ Սարգսյանը և ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ Արթուր Իշխանյանը:

Ընդմիջումից հետո ընդհանուր ժողովի մասնակիցներին և հյուրերին ներկայացվեց երեք ուշագրավ զեկուցում, որոնք նվիրված էին «Հայոց ցեղասպանության ճանաչման և հատուցման իրավաքաղաքական հիմնախնդիրներին»: Զեկուցողներն էին ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոսներ Գագիկ Ղազինյանը, Աշոտ Մելքոնյանը և Ռուբեն Սաֆրաստյանը:

Ընդհանուր ժողովի ավարտին ՀՀ ԳԱԱ նախագահ, ակադեմիկոս Ռադիկ Մարտիրոսյանը ՀՀ ԳԱԱ արտասահմանյան անդամի դիպլոմներ հանձնեց՝ հենց վերջերս այդ բարձր և պատվավոր կոչման արժանացած արտասահմանյան արժանավոր գիտնականներին:

«Գիտություն», ապրիլ, № 4, 2015